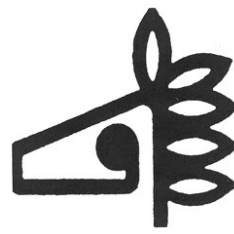


V.U. Stefaan Van der Auwera, Waversebaan 66, 3001 Heverlee
Afgiftekantoor 3000 Leuven 1 — P4A9093

Driemaandelijkse

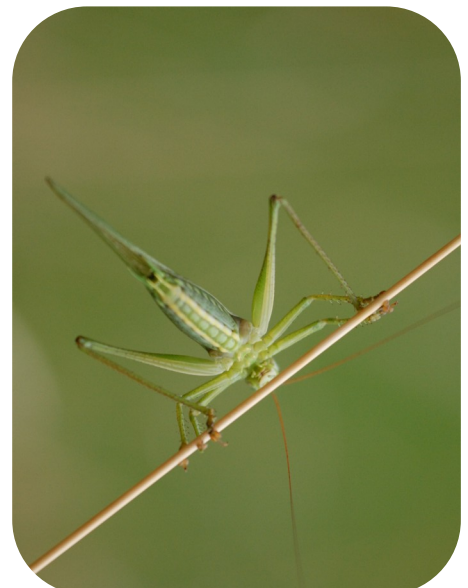


PB-PP | B-2/2384
BELGIE(N)-BELGIQUE

Tijdingen

jaargang 45 nr 2

april – juni 2014



Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw
Regionale milieu- en natuurvereniging

Waversebaan 66, 3001 Heverlee

Colofon

De Tijdingen is het driemaandelijks Tijdschrift van de regionale natuurbehoudsvereniging Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud' vzw. De Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vechten sinds 1969 voor het landschap en de natuur in het Dijleland. Daartoe heeft ze werking ontplooid over vele domeinen: natuureducatie (bosklassen, educatieve tentoonstellingen), natuurgidsen- opleiding, wandelingen, beleidswerking, natuurbeheer, enz. Van deze activiteiten vind je of in dit tijdschrift of op onze website een weerslag. Tintelen je vingers om mee te helpen, neem dan gerust met ons infocentrum contact op!

vhm.infocentrum@skynet.be

016/ 23 05 58

Waversebaan 66

3001 Heverlee

www.vhm.be

De redactie

Stefaan Van der Auwera (layout),
Jo Symons, Bertje Raeymaekers.

U heeft foto's of een verslag van een activiteit? Stuur maar op!

Foto's voorkaft: *Eric Malfait,*
Rafaël Delaedt.

Druk: Vanderpoorten, Kessel-Lo
1200 ex.

Lidgelden & steun

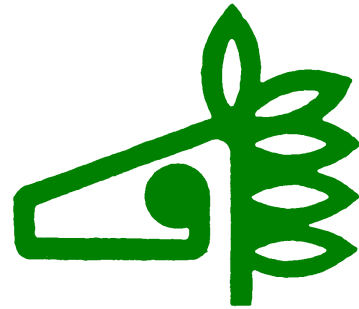
Lid worden kan je voor 15 euro (hoe? Zie kader hiernaast). Hiervoor krijg je 4 x per jaar een tijdschrift, op het einde van het jaar een verzorgd Jaarbulletin met diepgravende artikels rond een bepaald thema en gratis toegang tot alle activiteiten.

Onze initiatieven, ondermeer de aankoop van natuurgebieden in het Dijleland, kan u ondersteunen door op rekeningnr.

IBAN: BE92 2300 0285 2123 BIC: GEBABEBB een gift te storten. Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar (U ontvangt een attest).

Inhoud april—juni 2014

Klussen in de Doode Bemde	1
Doode Bemde Nieuws	2
Teen en tander, de avonturen van de terreinploeg	4
Miradalwandelingen	6
Fotocollage 'Samen Leven'	8
Speurnezus: Vroege bloeiers	9
Erfgoeddag 2014	13



Groene helden op stage	14
Hoe natuurvriendelijk is jouw tuin?	17
Natuur sneuvelt in Leuven	18
Big jump 2014	19
Doode Bemde kamp 2014	20
Fotocollage Doode Bemde	21

WWW.VHM.BE

Neem eens een kijkje op de webstek!

In het midden van deze Tijdingen vindt U de uitneembare activiteiten agenda

Word vriend

Waarom lid worden?

- U steunt de natuurontwikkeling in uw streek
- U krijgt elk jaar een interessant en mooi verzorgd thematisch jaarboek
- U blijft op de hoogte van de vele leuke, spannende en/of leerzame activiteiten

infocentrum

Tel/fax: 016 23 05 58

De Dijlevallei waarderen = lid worden

Stort 15 € op rekening 431-0525001-07 VHM vzw

IBAN : BE74 4310 5250 0107

BIC : KREDBEBB

OF NOG BETER: **Domiciliëring →**

Geef dit in via je internetbankieren met:

- als referentienummer je lidnummer (dit is het nummer (bv. 999999/9) op de adressticker van je Tijdingen)

- en het schuldeisernummer van

VHM= 00410963957

Of stap even je bankkantoor binnen met deze 2 nummers!

Je krijgt dan steeds en stipt alle Tijdingen en ons gratis Jaarboek in je bus.



Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw

Waversebaan 66

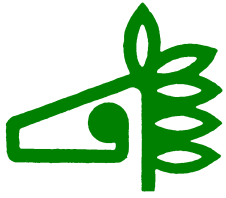
3001 Heverlee

Email: vhm.infocentrum@skynet.be

Webstek: www.vhm.be

Op stap met de Vrienden geweest?

Waarom niet eens een klein verslagje en wat foto's maken voor Tijdingen! Stuur maar op naar vhm.infocentrum@skynet.be



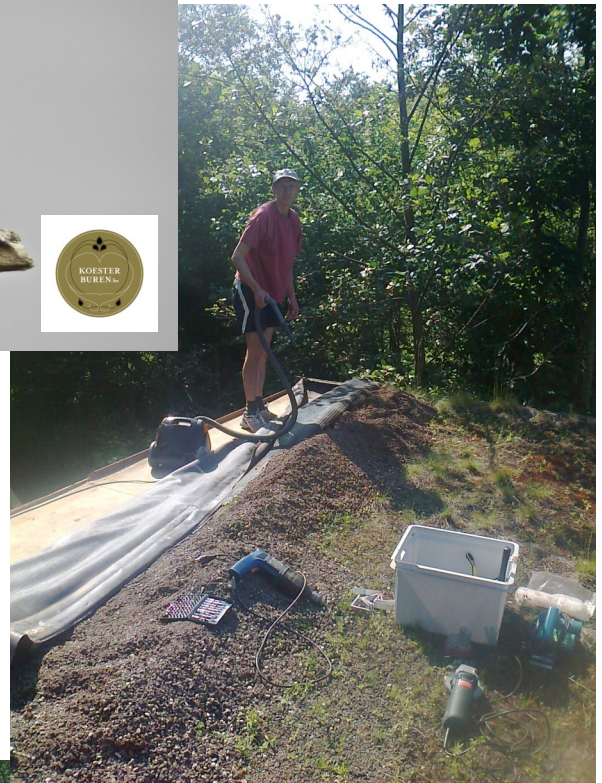
Klussen voor de Doode Bemde



Voegwerk aan de Appeljee : Mie en Hilde



En de ijsvogel zag dat het goed was. Na deze zachte winter zouden we er heel wat moeten zien vanuit de vogelkijkhut.



Natuurbeheer met de stofzuiger?!



Vogelkijkhut "Grote Bron"



Hadewich , geadviseerd door haar dochtertje

Vorig jaar hebben weer veel vrijwilligers mensen allerlei grote en kleine werken uitgevoerd. Naast het Zomerkamp werkten we bijvoorbeeld ook in ons materiaaldepot "Appeljee" verder aan elektriciteit en een bijkomend stockageplatform. Aan de voorgevel buiten werd de bakstenen opnieuw gevoegd, een monnikenwerkje ! Zowel jong als relatief jong hielpen mee (van laag tot hoog...). Nu nog een passende laagje verf en wat gevelplanten !

Het houtwerk van de vogelkijkhut "Grote Bron" (Langerodevijver) in Neerijse was, wegens een constructiefout van de aannemer, aan het rotten en herstellingen dienden dan ook dringend uitgevoerd te worden: zelfs een deel van het onderdak bleek aan vervanging toe. Dit vergde behoorlijk wat tijd (5 mandagen) om dit degelijk en voorzichtig uit te voeren. Hopelijk kan het houtwerk nu weer voor een tijdje tegen weer en wind. Met dank aan Simme en Toon voor de hulp.

Frank Vandersteen (Tekst en foto's)

HET Doode Bemde NIEUWS

Uitbreiding

Eindelijk! We hebben er lang op moeten wachten, maar het is dan toch gelukt om het 'dennenbosje' aan te kopen. Langs het wandelpad aan de Dijle, richting Appeljee, staat aan de ingang van de grote weide nog een populieren- annex sparrenbosje. Dat was op die plaats het enige perceeltje dat nog niet tot de Doode Bemde behoorde. De natuurwaarde ervan is beperkt en ook landschappelijk is dit niet het mooiste bosje in de vallei. Bovendien werd het niet meer onderhouden, waardoor er steeds takken op ons raster vielen. We hadden er niets over te zeggen, maar hadden er wel werk mee. Vanaf nu kunnen we er dus zelf over beslissen. Waarschijnlijk dit najaar beginnen we met de herinrichting van het perceel.

Behalve het dennenbosje hebben we ook een hele reeks graslanden in de Tarweblok kunnen aankopen. Dat is de zone op de rechteroever van de Dijle, vlak tegen de dorpskern van Sint-Joris-Weert. De terreinploeg is nu bezig met het opruimen van de oude rasters en van takken die overal verspreid liggen. De percelen kunnen dan opnieuw vlot beheerd worden. Binnen enkele jaren moeten hier dan opnieuw bloemrijke graslanden verschijnen.

In totaal beheren we nu 258 ha in de Dijlevallei.

Kasteel

Zoals eerder al gemeld hebben we de vijver en de voormalige boomgaard van het kasteel van Neerijse in beheer genomen. In het najaar hadden we de vijver leeggelaten om takken te kunnen verwijderen en het slib te laten inklinken. Van zodra de monnik hersteld is, laten we de vijver opnieuw vollopen. Dit voorjaar zal de terreinploeg beginnen met het opruimen van de boomgaard. Ze zullen de rasters afbreken, rommel verwijderen en omgevallen bomen opruimen.

Vijvers

De zuidelijke kliniekvijver, dat is de vijver aan kijkhut De Roerdomp, is deze winter stevig onder handen genomen. Bomen en struiken op de dijken zijn gekapt en met de hulp van scholen en vrijwilligers opgeruimd. Indien de bomen te hoog worden, riskeren ze bij vallen de dijk te beschadigen. Voor de watervogels is het ook beter dat de vijver niet ingesloten raakt. Het kappen was ook nodig om aan de inlaat te kunnen werken. Die was defect, waardoor de vijver niet meer optimaal gevuld kon worden. Hierdoor begonnen er al opnieuw wilgen te groeien in de vijver. De terreinploeg heeft de inlaatconstructie hersteld en alle wilgenopslag uitgetrokken. Na vullen zal er opnieuw een

grotere oppervlakte open water ontstaan.

Voor het herstel van de inlaatconstructie kregen we financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant, waarvoor onze dank.

Spoorweg

Tijdens de zondagse werkdagen waren we hoofdzakelijk te vinden op de spoorwegbedding ter hoogte van het Zoet Water. Al enkele jaren kappen we telkens een strook van 100-200 m bomen en struiken. Dat is nodig om te vermijden dat bij storm takken of zelfs hele bomen op de sporen terecht komen. De spoorwegbedding is verrassend rijk aan boom- en struiksoorten: zomereik, beuk, es, els, wilg, sleedoorn, kardinaalsmuts, robinia, rode kornoelje enz. De NMBS durft bij het beheer ervan vaak nogal ruw te werk gaan. Vandaar dat we voor het traject in de Doode Bemde, vanaf het Zoet Water tot de Reigersstraat, het beheer van de berm overgenomen hebben. Ook aan de Reigersstraat is een strook gekapt. Het ziet er tijdelijk dus wat kaal en minder fraai uit, maar de struiken zullen vrij snel terug uitschieten.



Zwijnerijen

Weinig te melden over de everzwijnen. Af en toe vinden we sporen van hun aanwezigheid (pootafdrukken, modderbaden en wroetsporen), maar van januari tot maart stond er slechts een keer een everzwijn op onze cameraval. Ook de andere dieren lieten zich nauwelijks zien. Wel nieuw was een bosuil die enkele keren voor de camera kwam poseren.



Dit volwassen mannetje, een keiler in het jagersjargon, was het enige everzwijn dat we in de periode januari-maart op foto konden vastleggen.



De everzwijnen en reeën lieten zich nauwelijks zien, maar deze bosuil kwam verschillende keren langs.

Tellen

Sinds het najaar van 2012 registreren 21 wandeltellers het aantal voorbijgangers in het zuidelijk Dijleland. Hiermee bedoelen we Heverleebos-Meerdaalwoud, de Dijlevallei en het plateau ten westen van de Dijle. Twee tellers staan in de Doode Bemde: in de Kleine Broekstraat en aan de Dijlebrug in de Reigersstraat. De eerste resultaten bevestigen onze vermoedens. De Dijlebrug is een van de drukste punten in het zuidelijk Dijleland. De drukste periode is de lente, wanneer de graslanden volop in bloei staan. In de lente van 2013 werden 27.939 voorbijgangers geteld. Enkel het arboretum (Heverleebos) en het Zoet Water telden meer bezoekers. Het doet ons natuurlijk plezier dat veel mensen genieten van de Doode Bemde. Het geeft aan dat ons werk geapprecieerd wordt. Anderzijds brengt het ook zorgen en extra werk mee. Hoe

meer bezoekers, hoe meer zwerfvuil, loslopende honden, mensen die van de paden afdwalen en hoe meer mensen denken allerlei rechten te hebben. Dat vraagt dus meer toezicht en een groter aandeel van de middelen dat aan recreatie moet besteed worden. Daarbij mogen we niet uit het oog verliezen dat de Doode Bemde een natuurreservaat is en geen stadspark. Het belangrijkste doel is nog steeds woonruimte bieden aan die planten- en diersoorten die buiten reservaten geen kansen meer krijgen. Een aantal van die doelen ligt ook wettelijk vast. Het is een moeilijke evenwichtsoefening om recreatie hierin een plaats te geven zonder dat natuur in het gedrang komt. De wandeltellers blijven nog staan. Benieuwd of de metingen dit jaar gelijkaardige resultaten geven.

Niko Boone (tekst en foto's)

Ter herinnering aan Marc Adam,
Doode Bemde werker,
Passant,
Humorist,
Cynicus,
Poëet,
Overleden op 9 januari 2014.

Het gaat je goed.



Het woord bij de daad: de herintroductie van de menhir

Er zijn nog zekerheden! Zo kunt ge er van op aan dat in november de blaadjes vallen, het veel regent en de mensen die binnen werken beginnen zagen dat het buiten slecht weer is. Het bezoekersaantal van de DDB daalt tot het nulpunt en wij zetten ons geheime wapen in tegen het natuurelement water nl. droge humor. Des morgens als het regent motiveren we malkander met de one-liners “het is weer geen weer” of “het is weer niet te doen, maar we doen het toch”.

We werden op missie gestuurd naar de leeggelopen kasteelvijver van Neerijse. De bedoeling was om deze te ruimen van de gevallen takken en bomen. Aangezien wij (Kürt en Walter) als zware jongens reeds na enkele meters in de sliblaag aan het wegzinken waren, riepen we de hulp in van ons pluimgewicht Robert. Als een volleerd acrobaat wist hij zich met behulp van 2 planken over de modder voort te bewegen. Ik stelde voor om hem met de lier terug naar de kant te trekken (MUDSURFING) maar dat idee werd om veiligheidsredenen afgeblazen. Robert droeg ook een staf met zich mee om de

ondergrond af te tasten en waarmee hij naar eigen zeggen alles voor hem kon doen opengaan. Ik wenste hem alvast een prachtige nacht toe...

Toen we de helende werking van ons modderbad (een therapie die ook gekend is bij veldrijders en everzwijnen) in al onze poriën begonnen te voelen, begon het echter aardig te regenen. Ons slijkmasker spoelde langzaam weg en Walter grapte sarcastisch “Dat maakt het echt wel af!” Toen de dag erop zat, moest hij toegeven dat wat hem eigenlijk het meeste stoorde aan die natte dagen is dat ge geen enkel droog plekske meer vindt om uw handen aan af te veegen. Ik noem het natte-onderbroekenweer.

Het meest deugddoend aan zo'n dagen is dan thuis onder de warme regen gaan staan. Voilà, zei'k tegen mezelf, nu kunt ge weer onder de mensen komen en dus besloot ik om een stapke in de wereld te zetten. Het weekend stond voor de deur dus sloeg ik de deur achter mij dicht.

In de wereld kwam ik Jos van de N.V. (NatuurVerenging) Monopolie tegen. Hij had al duidelijk een Choufke gedronken



en deed zijn beklag over de werkgestraften waar niets mee viel aan te vangen met zo'n slecht weer. Ik legde hem uit dat het principe van een werkstraf is dat ge uw uren komt kloppen, niet dat ge een klop uitsteekt. "Dat weten die zo goed!" bevestigde hij. Toen hij me na een korte stilte ineens vroeg dat ik toch veel interesse had in sektes en geheime genootschappen, kwam ik volledig op dreef.

"Wist ge dat Hitler zijn vlaggen liet wijden bij de Vrienden van Lucifer in de Kaukasus?"

"Nee, nee, " zei hij "weet gij ook iets over het INBO, is dat ook geen sekte?"

Ik stelde hem gerust dat het ging om een soort vrijzinnig verbond, een onafhankelijke orde. Hij vertrouwde mij toe dat hij gefascineerd was geraakt door hun mysterieuze verschijningen en verdwijningen in natuurgebied en geboid door hun mystieke bezigheden. Hij vroeg me hoe die rekruteren. "Is dat gelijk bij ons dat ge iemand moet kennen om daar binnen te geraken?" Ik antwoordde dat het meer was gelijk bij de staatsveiligheid dat ge wordt uitgekozen met een lichte voorkeur voor ex-Jnm'ers. Hij had reeds meermaals geprobeerd contact te leggen maar ze bleken niet echt geneigd om veel te zeggen. "Hebben ze misschien zwijgplicht?" Ik verzekerde hem dat de meeste mannen gewoon geen grote pratere waren en raadde hem aan om het eens bij de vrouwen te proberen.

"Werken daar dan ook vrouwen?" Ik liet hem een artikel over "het viswijf" lezen uit een gerenommeerd tijdschrift. Hij stond perplex en in de hoop mijn lippen nog lossere te maken riep hij: "Geeft ons nog nen Chouffe!" "Kürt," lispelde hij "is het viswijf dan een officiële afdeling binnen het INBO?" Ik antwoordde hem dat wij als terreinploeg dergelijke namen als daar zijn: de meerminnen, de heksen, de weerwolven, de boskabouters,... hadden verzonnen. Zo zijn er de cowboys en indianen. De cowboys uit Texas aan de Leie komen in de DDB met de lasso over de Dijle werpen en de indianen lopen steeds rond met de beide handjes op de rug starend naar de grond alsof ze iets verloren zijn maar zijn ondertussen ontkiemende planten en wazige sporen aan het zoeken. Starend naar ons flesje Chouffe informeerde hij naar de boskabouters. Ik zei dat ge die heel gemakkelijk kunt determineren vanwege het baardje en de

sandalen. Deze boomfluisteraars genaamd Paulus (want alle boskabouters heten daar Paulus) lijken soms heel ver in gedachten verzonken.

"Ik denk dat ik er al regelmatig een gezien heb die overal PVC-buizen in de grond komt steken, meestal ergens in een maaiveld. Wat is die zijn probleem eigenlijk?"

"Ik zal het hem eens vragen." antwoordde ik.

Verwonderd keek hij mij aan. "Kent gij die?" Ik grijnsde en openbaarde hem dat wij die PVC-buizen in de DDB regelmatig controleren om het waterpeil in de gaten te houden. Helemaal tevreden leek hij niet met die uitleg en dus polste hij of ik toch niks achterhield. Ik besloot hem in te wijden in de theorie die wij daar als moerasarbeiders aan gegeven hebben nl. dat ze bij het INBO de stabiliteit van de ondergrond in kaart aan het brengen zijn om op die specifieke oude Keltische krachtplaatsen autochtone menhirs te herintroduceren.

"Nu zijt ge toch wel aan't zeveren!"

"Ziet ge mij zeveren?" reageerde ik lichtjes gechoqueerd.

Ik wees hem op de drastische biotoopverbetering die dat voor fauna en flora met zich mee zou brengen. Hij keek stomverbaasd. Ik verzekerde hem dat bv. broedvogels in rietvelden graag eerst vanuit een hogere positie kijken of de kust wel veilig is i.p.v. als een vogel voor de kat rechtstreeks naar het nest te vliegen. Helemaal overtuigd van onze theorie knikte hij "Ja, want ook voor reptielen zal dat wel nuttig zijn." Verheugd over zoveel wederzijds begrip en respect stelde ik hem het lidmaatschap voor van onze VZP (Vereniging zonder papieren) Wolvenbescherming Vlaanderen.

Wordt vervolgd,

De Dolle Bende.



Paneel in de Doode Bemde geschilderd door Marie



MIRADAL-WANDELINGEN IN APRIL TOT JULI 2014

Maandag 21 april – het Rodebos en zijn bloeiende daslook, vertrek **14.30** uur op ANB-parking aan Leuvensestraat tussen St.Agatha Rode en Ottenburg (rechts in het bos na voetbalterrein), organisatie VHM, (inschrijving niet nodig)

Het Rodebos is een 'hellingbos', dat wil zeggen dat de natuurliefhebber er zowat alles tegenkomt wat de natuur te bieden heeft: op de hoogste punten ligt zand en is de bodem schraal genoeg voor heide en gaan we de schapen zien om dat te beheren. Halverwege de helling stuit het zand op de klei en komen bronnen tevoorschijn die een zeer gevarieerde flora veroorzaken waarvan de daslook in dit jaargetijde de meest prominente vertegenwoordigers is, het bos ruikt letterlijk naar bloeiende daslook. Laag in de vallei is het nat en gaan we aan de rivier de Lane de watermolen bekijken en bewonderen langs het modderige pad de goudveil en andere zeldzame planten. Op de helling van de Walvis zien we ook nog sporen van twee gevechtstanks die hier in de Tweede Wereldoorlog zijn blijven steken.



Zondag 25 mei: Op zoek naar de bloeiende Wilde appels en mispels in het Paddenpoeldal, bezoek aan de verdwenen vijvers – vertrek **14.30** uur aan de Speelberg in Sint Joris Weert.

In een bos verwacht je geen fruitbomen maar in het Meerdaalwoud kun je toch al eeuwenlang appels en mispels oogsten als de boswachter je tenminste niet betrapt en met hoge boeten de lust tot plukken zou benemen. Er zijn er honderden maar je ze ziet ze maar in het najaar wanneer ze vruchten dragen en in het voorjaar wanneer ze bloeien. Samen met de boskersen is dat een uniek zicht. De hertog van Arenberg legde vele vijvers aan voor het genoeg van hemzelf, zijn gasten en de herten. Sommigen zijn er nog, anderen zijn drooggevalen. Als je even van het gebaande pad afwijkt, kan je het zelf aanschouwen en je een beeld vormen van hoe het hier er eens uitzag.





Zondag 29 juni: We volgen de kanseliersdreef en zoeken de verloren vijver, de zandgroeve, ravijnen en leemgroeven (maagdenpalm), groeten de Dikke Eik en ontdekken de mysterieuze wal aan de Eleonoradreef - vertrek 14.30 uur aan de parkeerplaats Kromme Dreef/Naamsesteenweg.

Wist je dat vlak naast de Naamsesteenweg de oudste nog in gebruik zijnde zandgroeve is? We gaan hem zien en we gaan ook eens kijken naar al die sporen van antieke landbouw in onze bossen zoals leemputten omgeven door maagdenpalm. Aan de Eleonoradreef kunnen we even staan op de mysterieuze wallen die ooit door de hertogen werden aangelegd om hun jachtpartijen te organiseren en hun gasten te onthalen in een regelrecht Bos salon. De dikke eik is de best bekende monumentale boom uit het verleden van het Meerdaalwoud en je mag ook eens jouw mening geven hoe lang deze gehavende veteraan het nog zal uithouden.

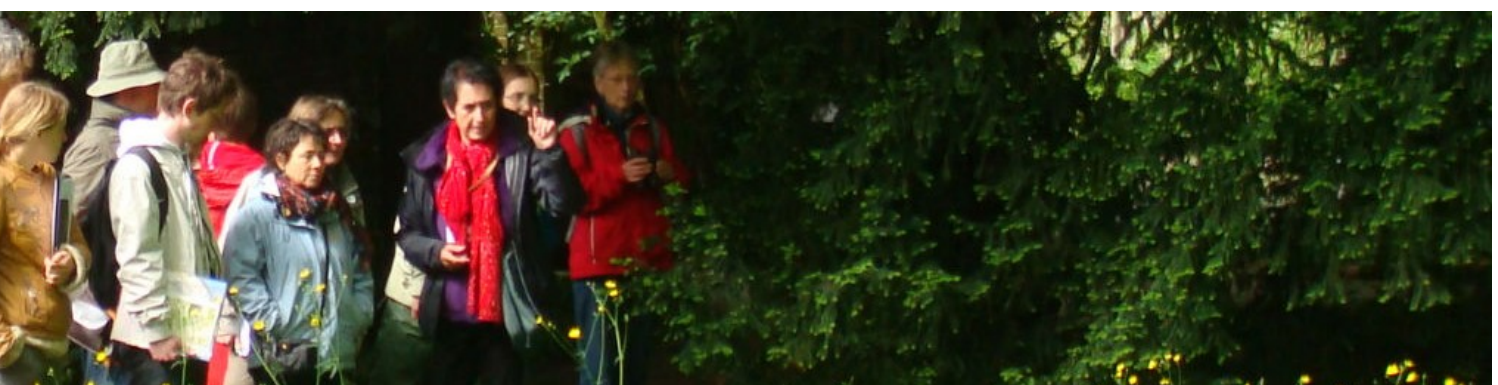


Zondag 27 juli: Waar eens de granaten werden bewaard groeien nu de grassen en grazen de paarden en werden de bunkers de woonst voor vleermuizen - vertrek 14.30 uur aan de Spielberg in Sint Joris Weert. Organisatie VHM, inschrijving niet nodig.

Waar tot nog niet lang geleden de granaten bewaard werden grazen nu de koni-paarden tussen de betonstroken van het vroegere militair terrein. Hun taak is het om dit terrein zo kaal te grazen dat er heide en andere zeldzame schrale graslandplanten kunnen groeien. De bunkers die ooit dienden voor bommen en manschappen kunnen we nu niet meer betreden want ze zijn afgestaan aan de vleermuizen. Dit is een van de merkwaardigste plekken in het Meerdaalwoud en voor de gelegenheid hebben de boswachters de hekken voor ons geopend en zullen we het terrein op mogen gaan inplaats van er alleen maar rond te lopen en ergens vanaf een hoge constructie een kijkje te nemen.



Ernst Gülcher



Educatief project 2013-2014

Samen Leven:

mieren, bijen, vleermuizen en zwaluwen



Sint-Pietersschool 1A met juf Natasja



De Bosstraat 1B met juf Cleo



Ter Beuke 4 dlj. met juf Nicole



Sancia Maria met meester Bram



Serviceresidentie Molenhof Heverlee





Vroege bloeiers

Speuren naar vroeg bloeiers in bos, tuin, berm en weide!

We gaan in deze 'Speurneus' zoeken naar planten, die heel vroeg in 't voorjaar bloeien. Het is nog volop winter en toch vinden we nu al planten in volle bloei. Tijdens onze speurtocht zoeken we antwoord op onze vragen: 'Wie zijn deze vroeg bloeiers en waarom bloeien die planten zo vroeg, vaak nog in bar winterweer?'

Waarom bloeien sommige planten zo vroeg ?

Planten zijn de enige levende wezens die in staat zijn hun eigen voedsel op te bouwen met stoffen die in de natuur aanwezig zijn; nl. water met mineralen, koolstofdioxide en zonlicht.

Het water met de mineralen halen ze met hun wortels uit de bodem en voeren het naar de bladeren. Het koolstofdioxide halen ze uit de lucht en via kleine openingen in de bladeren (huidmondjes) komt het in de plant terecht.

De derde belangrijke schakel is het zonlicht. Met de bladgroenkorrels die in de bladeren en groene delen van de plant aanwezig zijn, kunnen planten zonlicht opvangen.

Zonlicht is de energiebron die nodig is om het plantenfabriekje te laten werken.

Het water met de mineralen en het koolstofdioxide worden in de bladeren met de energie van het zonlicht helemaal uiteengehaald en heropgebouwd tot voedingsstoffen (o.a. suikers en vetten...)

Met die voedselvoorraad kunnen de planten hun belangrijke levensfuncties (groeien, bloeien, zich voortplanten, zich beschermen, enz...) onderhouden .

Maar hier rijpt nu voor een aantal planten het schoentje! Heel wat kleine planten groeien in bossen, onder hagen, in struwelen, in hoge ruigten, tussen opgeschoten grassen,... De kleinere planten die onder de grotere groeien, geraken op een bepaald ogenblik in serieuze problemen.

Eens de grotere planten in volle blad staan, dringt het zonlicht niet meer door tot bij de kleinere planten. En te weinig zonlicht krijgen is voor vele kleine planten fataal. Zij kunnen onvoldoende voedsel opbouwen en sterven dan voortijdig af.

Maar de natuur heeft, zoals we al zo vaak gezien hebben, ook voor dit probleem een pasklare oplossing uitgedokterd . Ze zorgt ervoor dat de planten in de onderste laag kunnen groeien en bloeien nog voor de bomen, de struiken of de hogere gewassen in volle blad staan en de ondergroeierende



Speenkruid

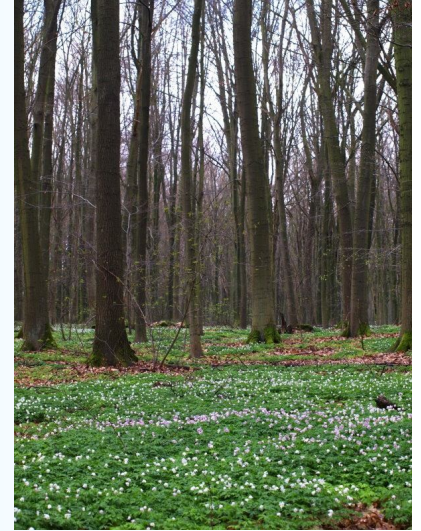
(Foto: Eric Malfait)

Tijdlingen

planten overschaduwen. Dan kan het zonlicht nog optimaal de onder groeiende planten bereiken.

Door de opwarming van de bodem krijgen de planten daar het signaal dat het moment aangebroken is om de groei te starten. Maar om zover te geraken hebben die planten zich aan de nieuwe situatie, nl. snel groeien en vroeg bloeien, moeten aanpassen. Het voorbije jaar hebben ze een voedselvoorraad opgeslagen, om zodra de eerste zonnestrallen de bodem opwarmen de groei te starten.

Aan de hand van de beschrijving van enkele planten, bekijken we hoe die planten erin slagen om ieder met eigen middelen hun doel te bereiken.



(Foto: Paul Van Leest)

Wie zijn de planten die zo vroeg gaan bloeien?

Het antwoord op deze vraag is niet zo eenvoudig. Er zijn er heel wat! Om er maar enkele te noemen: sneeuwkllokje, bosanemoon, narcis, krokus, groot en klein hoefblad, herderstasje, paarse dovenetel, pinksterbloem, vroegeling, maarts viooltje, kleine veldkers, speenkruid, madeliefje, vergeet-mij-nietje. Ook de boswilg, els, hazelaar (struiken) zijn er vroeg bij. Vroeg kunnen bloeien hangt van 2 belangrijke factoren af: van de plantensoort waartoe ze behoren en van de plaats waar ze groeien.

Meerjarige planten (vb. madeliefje, hoefblad ...), vooral in open landschappen, zijn goed aangepast om vroeg te bloeien. De voorbije zomer hebben zij ruimschoots energie kunnen opbouwen, waarvan een deel als reserve in de overwinterende bladeren is opgeslagen. Van elke zonnestraal kunnen ze optimaal profiteren en kort na deze warmteprikken verschijnen al de eerste bloemen. In januari bloeide in het grasperk van onze tuin al madeliefjes.

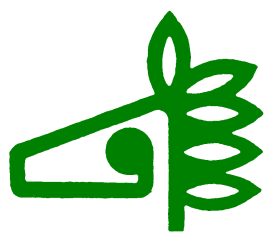
Bomen en struiken kennen blijkbaar ook weinig problemen om snel in bloei te staan. De voorbije zomer hebben zij immers via hun bladeren een massa voedsel kunnen opbouwen en in de herfst hebben zij, voor de bladeren vallen, een ruime voorraad voedsel naar hun wortels, takken en twijgen vervoerd. Ook in de knoppen op de twijgen is voedsel aanwezig. Na de eerste warmteprikken kunnen de bloemen al ontluiken.

Planten die in bossen en struwelen onder struiken en bomen groeien hebben het veel moeilijker dan de meerjarige planten en de bomen en struiken. Eens als de midden en de bovenste boslagen in volle blad staan, kan er nog nauwelijks zonlicht tot bij die onder de bomen groeiende planten.

Kort na hun bloei gaan de bovengrondse delen afsterven. Maar voordien hadden zij al voedsel in hun ondergrondse delen opgeslagen zodat ze volgende lente toch tijdig kunnen groeien.

Die ondergrondse delen, afhankelijk van de soort, zijn: bollen, knollen en wortelstokken.

In dit artikel moeten we ons beperken tot een vijftal soorten, die wellicht het meest tot de verbeelding spreken, nl. het sneeuwkllokje, de sleutelbloem, de bosanemoon, de hazelaar en de boswilg.



Activiteiten

Deelnemingsvoorwaarden :

VHM-leden nemen gratis deel aan de ledenactiviteiten.

Alleen als het speciaal vermeld is, betalen leden bijvoorbeeld reiskosten. In voorkomend geval betalen niet-leden meer dan leden.

Niet-VHM-leden betalen per activiteit € 1 per volwassene bij de start van de activiteit.

Hebt u nog vragen of wenst u nog meer informatie : contacteer ons infocentrum : 016/23 05 58 of vhm.infocentrum@skynet.be

Opgelet : van november tot en met januari starten de zondagnamiddagwandelingen van VHM om 14.00 uur.

Het infocentrum is open elke werkdag van 9 uur tot 17 uur.

APRIL

Zondag 6 april om 14.30 uur

Holle wegen : voorjaarsflora o.l.v. Geert Kijken

Samenkomen : NMBS Station, Stationstraat te Veltem-Beisem

Zondag 13 april om 14.30 uur

Vierseizoenswandeling : Trage wegen o.l.v. Maarten Baumers

Samenkomen: parking recreatiepark Zoet Water, M. Noëstraat te Oud-Heverlee

Zondag 13 april om 14.30 uur

Natuur in de stad o.l.v. Annelies Wouters en Greet Sienap

Samenkomen : Stadhuis, Grote Markt Leuven

Maandag 21 april om 14.30 uur

Het Rodebos : op zoek naar de Daslook o.l.v. Ernst Guelcher

Samenkomen : Parking Rodebos, Leuvensestraat Ottenburg

Meer info elders in deze Tijdingen

Woensdag 23 april om 19.00 uur

Lente exploratie o.l.v. Mia Brugmans en Yves Vanden Bosch

Samenkomen : Abdij van Park, Leeuwenpoort, Geldenaaksebaan te Heverlee

Zondag 27 april om 7.00 uur , einde omstreeks 11 uur.

Vroege vogelwandeling o.l.v. Bart Verstraete

Zo mogelijk meebrengen: verrekijker en/of telescoop, vogelgids en notitieboekje.

Samenkomen : Prov. Domein, parking 2, Beemdenstraat te Kessel-Lo

Zondag 27 april Erfgoeddag: voorstelling van Miradalbrochure

Tentoonstelling en wandelingen

Samenkomen : op diverse plaatsen : voor meer info zie elders in deze Tijdingen.

Maandag 28 april om 14.30 uur

Open wandeling : lentewandeling in Bertembos o.l.v. Marc Hamerlynck

Samenkomen : Toverbergstraat Veltem-Beisem (tegenover AVIA tankstation op de Brusselsesteenweg), Bus 351,358,651 halte Toverberg

Woensdag 30 april om 19.00 uur

Lente-exploratie o.l.v. Mia Brugmans en Renilde Van de Moer

Samenkomen: Abdij Keizersberg, Mechelsestraat te Leuven



Vergadering RVB

MEI

Zondag 4 mei om 14.00 uur

Antitankgracht o.l.v. Rene Verdonck

Samenkomen: Keerbergenstraat (Dijlebrug) te Haacht

Woensdag 7 mei om 19.00 uur

Natuurexploratie Abdij van Kortenberg o.l.v. Jan De Smet

Samenkomen: Parking UPC Sint Jozef, Brusselsesteenweg 571 te Kortenberg

(Bus 358, Halte St Jozefkliniek)

Zondag 11 mei om 14.30 uur

Natuur in de stadsrand o.l.v. Annelies Wouters

Samenkomen: parking De Oude Molen (Celestijnenlaan) in het Arenbergpark te Heverlee.

Zondag 11 mei om 14.30 uur

Molenbeekvallei o.l.v. Geert Kuijken

Samenkomen: Kerk L.Van Veltemstraat, te Veltem-Beisem





JUNI



Zondag 01 juni om 14.30 uur

Dijlearmen o.l.v. Mia Luycks

Samenkomen : NMBS-Station, Stationstraat, Wijgmaal

Dinsdag 03 juni om 19.00 uur

Graslandexcursie o.l.v. Piet De Becker en Niko Boone

Samenkomen: Appeljee, Dijlestraat te Sint-Joris-Weert

Maandag 09 juni om 14.30 uur

Ronde van Meerdaal o.l.v. Louis De Smet

Samenkomen : Kruispunt Naamsesteenweg / Expresweg Blanden

Dinsdag 10 juni om 19.00 uur

Graslandexcursie o.l.v. Piet De Becker en Niko Boone

Samenkomen : Parking Dode Bemde, Reigerstraat te Sint-Joris-Weert

Zondag 15 juni om 14.30 uur

Bosbeheer o.l.v. Luc Dekeyzer

Samenkomen : Speelberg, Weertse dreef te Sint-Joris-Weert

Woensdag 18 juni om 19.00 uur

Op zoek naar de Gierzwaluwen in Leuven o.l.v. Fons Ramaekers

Samenkomen : Hoofdingang stadskerkhof, Nieuwe Kerhofdreef 7 te Leuven

Zondag 18 mei om 14.30 uur

Doode Bemde o.l.v. Cathérine Dickburt

Samenkomen: Kasteel van Neerijse, Lindenhofdreef te Neerijse

Dinsdag 20 mei om 19.00 uur

Graslandexcursie o.l.v. Piet De Becker en Niko Boone

Samenkomen: Kleine Broekstraat, Korbeek-Dijle

Zondag 25 mei om 14.30 uur

Open Miradalwandeling: op zoek naar wilde appels en mispels o.l.v. Ernst Gülcher

Samenkomen: Speelberg, Weertse Dreef te St Joris Weert

Zie elders in deze Tijdingen voor meer info.

Maandag 26 mei om 14.30 uur

Open wandeling Ormendaal o.l.v. Jan De Smet

Samenkomen: Sint Bartholomeuskerk, Korbeekse Kerkstraat te Korbeek-Dijle

(Bus 395 Halte Kosterberg)

Dinsdag 27 mei om 19.00 uur

Graslandexcursie o.l.v. Piet De Becker en Niko Boone

Samenkomen: Kasteel van Neerijse, Lindenhofdreef te Neerijse

Donderdag 29 mei om 14.30 uur

Bukenwandeling o.l.v. Richard Raeymaekers

Samenkomen: St. Antoniuskerk, Bukenstraat te Buken



Vrijdag 20 juni om 19.00 uur

Midzomeravondwandeling : met de trein naar Sint-Joris-Weert

en door de Doode Beemde terug naar Oud-Heverlee o.l.v. Piet De Becker

Samenkomen : NMBS Station, Bogaerdenstraat Oud-Heverlee

Zondag 22 juni om 14.30 uur

Silsombos o.l.v. Ewoud l' Amiral

Samenkomen : St Pieterskerk in Kwerps (Erps-Kwerps)

Woensdag 25 juni om 19.00 uur

Zomerexploratie o.l.v. Mia Brugmans en Yves Vandenbosch

Samenkomen : Abdij van Park, Leeuwenpoort, Geldenaaksebaan te Heverlee

Zondag 29 juni om 14.30 uur

Open Miradalwandeling: verloren vijvers o.l.v. Ernst Gülcher

Samenkomen : Kromme dreef, (Naamsesteenweg rechts vlak voor Hamme-Mille) te Bierbeek

Zie elders in deze Tijdingen voor meer info.

Maandag 30 juni om 14.30 uur

Open Wandeling: Bosbeheer o.l.v. Luc Dekeyzer

Samenkomen : Spielberg, Weertse dreef te Sint-Joris-Weert



JULI

Zondag 13 juli om 15.00 uur

Big Jump, bevissing en wandeling o.l.v. Kristien Vermaelen en Annelies Wouters

Samenkomen : Langestraat, Dijlebrug (Celestijnenlaan) te Heverlee

Meer info elders in deze Tijdingen

Zondag 13 juli om 14.30 uur

Vierseizoenwandeling: Trage wegen o.l.v. Maarten Baumers

Samenkomen : parking recreatiepark Zoet Water, M. Noëstraat te Oud-Heverlee

Zondag 20 juli om 14.30 uur

Van Steelantwandeling o.l.v. Annelies Wouters

Een rustige verkenning van Berg met een rijk verleden en mooie plekjes natuur.

Samenkomen : Sint Servatiuskerk, Bergstraat, Berg-Kamphenhout

Zondag 27 juli om 14.30 uur

Open Miradalwandeling o.l.v. Ernst Gülcher

Naar het vroegere militair domein in Meerdaal

Samenkomen : Spielberg, Weertse Dreef in Sint-Joris-Weert

Zie elders in deze Tijdingen voor meer info

Maandag 28 juli om 14.30 uur

Open wandeling, Stadsverkenning o.l.v. Yvette Toison

Samenkomen : Stadhuis, Grote Markt Leuven

Het sneeuwkllokje

Het sneeuwkllokje is misschien wel de vroegste bloeier. De bloeitijd, afhankelijk van het weer, valt al in januari en februari.

Zodra de eerste zonnestralen de bodem opwarmen priemt een fijn, puntig stengeltje op uit de grond. Het tere plantje zit nog goed verpakt in een vliezig jasje.

Al snel werken twee blaadjes en het bloemstengeltje zich los uit hun beschermend omhulsel. Het bloempje zit nog eens apart goed verpakt. Het klokje, een bloemdek (het heeft geen kelkblaadjes) bestaat uit 3 lange, witte bloemblaadjes en 3 korte met een groen v-vormig randje. Midden in de bloem zitten de stamper en de meeldraden. Boven het bloemdek zit een groen bolletje, het vruchtbeginsel. Nadien groeit het uit tot een zaaddoosje. Sneeuwkllokjes planten zich voort met zaad. Mieren, die verzot zijn op de zaden, helpen mee om de zaden te verspreiden. Sneeuwkllokjes kunnen zich ook niet-geslachtelijk voortplanten. In de grond worden op de bol nieuwe bolletjes (klisters) gevormd. Daaruit groeien volgend voorjaar nieuwe plantjes.

Sneeuwkllokjes zijn lang geleden uit kasteeltuinen bij ons terecht gekomen (stinzepplanten).

Tulpen, narcissen, krokussen, hyacinten en meiklokjes behoren tot dezelfde plantenfamilie als de sneeuwkllokjes.



De sleutelbloem

De wetenschappelijke naam van de sleutelbloem is 'primula'. Daarin herkennen we het woord primus. Primus betekent 'eerste'. Die naam verklaart meteen dat de sleutelbloem een vroegbloeier is. De sleutelbloem die bij ons in het wild voorkomt is de slanke sleutelbloem.

Die sleutelbloemen gedijen best in vochtige, oude bossen. Zij zijn gemakkelijk te herkennen: zij hebben wortelstandige (stengelloos op de wortel ingeplant) eivormige, getande bladeren. De bladeren vormen een rozet (kransvormig ingeplant).

De bloemen staan op een vrij lange, bloemsteel. De kleur van de bloemen is licht geel. Uit de wildvorm zijn heel wat kleurrijke primulasoorten als sierplanten gekweekt. De laatste jaren is het aantal sleutelbloemen in onze bossen gedaald. Extra bescherming kunnen zij best gebruiken. Daarom: geen sleutelbloemen plukken.



(Foto: Wim Verschraegen)

De bosanemoon

In oude, humusrijke bossen treffen we in de maanden maart-april prachtige tapijten bosanemonen aan.

Bosanemonen zijn een 20-tal cm hoge planten met in de grond een kruipende wortelstok. (zie tekening)

Uit het einddoog van de wortelstok groeit elk jaar een nieuwe plant.

Een bosanemoon heeft 3 gesteelde, ingesneden handvormige bladeren, die kransvormig ingeplant staan op de stengel. Enkele centimeter boven de bladeren bloeit slechts 1 bloem, meestal is ze wit, doch vaak treft men ook paars aangelopen bloemen aan.

Bosanemonen planten zich voort met zaad, maar met afbrokkelende stukken wortelstok kunnen ze zich ook niet-geslachtelijk voortplanten.



Hazelaar en boswilg

Bij de vroegbloeiers willen we toch ook een paar struiken een plaats geven.

Bij de struiken is de hazelaar misschien wel de vroegste bloeier. Eind januari, begin februari kan men al bloeiende hazelaars vinden.

Van zodra de zon wat warmte geeft, ontluiken de katjes en enkele dagen nadien zien we wolken stuifmeel opvliegen.

Vrouwelijke bloemen moet je zoeken op de twijgen. Op bepaalde plaatsen vind je knoppen met fijne rode draadjes. Dat zijn de vrouwelijke bloemen. Hazelaars zijn windbestuivers. Vroeg in 't jaar kan de wind hen best bereiken en zo verzekeren ze zich van een goede bevruchting.



De boswilg is misschien wel de bekendste voorjaarsbloeier. Niemand kan er naast kijken als heel de struik schittert van gele bolletjes, dat zijn de mannelijke katjes.

Bij de wilgen verloopt de bevruchting wat ingewikkelder dan bij de meeste andere planten. Het zijn nl. tweehuizige planten. Mannelijke en vrouwelijke bloeiwijzen groeien op 2 verschillende struiken.

Bij de eerste warmte zien we uit de knoppen grijze, donzige knopjes te voorschijn komen.

Aan snel tempo groeien ze uit tot opvallende gele bolletjes, vol met meeldraadjes. Dat zijn de struiken (bomen) met de mannelijke bloemen. De vrouwelijke bloeiwijze is minder opvallend. Insecten en wind gaan ervoor zorgen dat het stuifmeel op de onopvallende grijze vrouwelijke katjes terecht komt.



En nu op zoek naar nog andere vroege bloeiers in bos, bermen en tuinen. Ogen open, dan lukt het wel.

Jos Buttiens



Noteer het hoog in je agenda:

op zondag 27 april is het ERFGOEDDAG en dat zal in onze bossen niet ongemerkt voorbijgaan.

Op die datum wordt officieel de wandel-brochure aan het publiek voorgesteld waarin vele historische plekken in Heverleebos, Meerdaalwoud en Mollendaalbos zijn beschreven. Bij die brochure hoort ook een kaart met behulp waarvan iedereen vanaf dan de weg naar die plekken zal kunnen vinden. Samen met vele andere partners is de Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud de fiere mede-initiatiefnemer van dit mooie ontsluitingsproject. In de brochure vind je van alles over oude wegen, grafheuvels, salons, jachtwallen, boswachtershuizen, groeves, bunkers en zelfs tramlijnen in onze bossen, teveel om op te noemen. De brochure is gratis



Ter gelegenheid van deze voorstelling is er een kleine tentoonstelling over de prehistorische vondsten die in onze bossen zijn gedaan en over de mensen die hier zo'n 4000 jaar geleden hebben geleefd en gezwoegd. We brengen het stenen tijdperk in woord en beeld waarbij we vooral aandacht schenken aan de zogenoemde Michelsbergcultuur, dat is het volk dat verantwoordelijk is voor de eerste grote aardwerken in West-Europa zoals grafheuvels en wallen om hun nederzettingen te beschermen. Zij waren de eerste boeren die hier in huizen woonden, potten bakten en varkens en koeien hielden. Dat zij gebruik maakten van vuursteen om hun bijlen, speren en pijlen van te maken is wel algemeen bekend, maar wist je ook al dat ze beschikten over een uitgebreid handelsnetwerk om die vuursteen naar hier te halen vanuit hun ondergrondse mijnen in Spiennes en Obourg? Kom maar kijken en het zal je allemaal duidelijk worden.

Die tentoonstelling gaat door in het regio-kantoor van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), Prosperdreef 1 in Vaalbeek. Op zondag 27 april is deze heel de dag toegankelijk en op aanvraag ook nog de twee weken daarna (voor scholen en verenigingen).

Wandelaars zullen kunnen intekenen op tenminste drie historische ontdekkingstochten onder de deskundige leiding van Miradalgidsen. Een tocht vertrekt om 14.00 uur vanaf de kerk in Hamme-Mille en gaat over het plateau van Saint Nicaise richting De Vlakte om daar rond 17.00 uur aan te komen. Een shuttledienst brengt de wandelaars terug. Een tweede tocht vertrekt om 14.00 uur van CC De Borre in Bierbeek en zal via het Mollendaalbos ook in De Vlakte aankomen om 17.00 uur. Ook voor deze wandelaars is er een shuttle-dienst voorzien. De derde en laatste tocht vertrekt vanaf de Vlakte om 14.00 uur en komt daar ook terug om 17.00 uur. Op die wandeling wordt Heverleebos bezocht.

Die wandelingen zijn publiek dus je hoeft je niet in te schrijven. Teneinde een idee te krijgen over het aantal te verwachten deelnemers zijn we je dankbaar om toch op voorhand een e-mailtje te sturen. Deelnemers trekken best waterdichte en moddervaste schoenen aan en nemen eventueel een stok mee om niet te vallen. Flinkere kinderen mogen mee en honden ook als ze aangelijnd zijn. De tentoonstelling is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.



De vlakte

Voor alle inlichtingen kun je terecht bij Ernst.Guelcher@telenet.be en/of de website www.miradal.be (ook voor alle andere grote en kleine miradalwandelingen) en www.vhm.be (of op de facebook pagina 'vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud')



Groene helden op stage

Verslag Projectweek 'De kluis' door Norbert Verbeke 5TNG (SO De Wijnpers, Leuven)

Dijleland, het pareltje van Vlaams Brabant, is gelegen tussen de 2 stedelijke kernen welbekend als Brussel en Leuven. Of je het nu wilt of niet, er valt veel meer te definiëren dan gewoon het gebied gelegen rondom de Dijle en zijn zijtakken. Het is namelijk ook de groene zone die kansen creëert voor de uiterst unieke biodiversiteit in ons klein Belgenlandje. Het prachtige natuurgebied wordt onderhouden door vele vrijwilligers en bewonderd door vele wandelaars, fietsers en natuurliefhebbers die hun hartje verloren hebben aan deze prachtige streek. Het was nu aan de leerlingen van 5 TNG (natuur- en groentechnische wetenschappen) om in het verloop van de projectweek kennis te maken met een van de mooiste gebieden van de Groene Gordel.

We verbleven in 'de Kluis' te Sint-Joris-Weert, een jeugdverblijf dat zich heeft gevestigd in het Meerdaalwoud, het grootste gemengde woud van Vlaanderen (1900 ha!). Van hieruit vertrokken we op talloze excursies en woonden we de nuttige natuurbeheerwerken in de Doode Bemde bij.

De Doode Bemde, zoals ik citeer uit de informatiebrochure, is veruit het belangrijkste en meest waardevolle natuurgebied in dit deel van het Dijleland. Het is in 1980 door Natuurpunt en door de Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud omgetoverd tot een prachtige brok natuur.

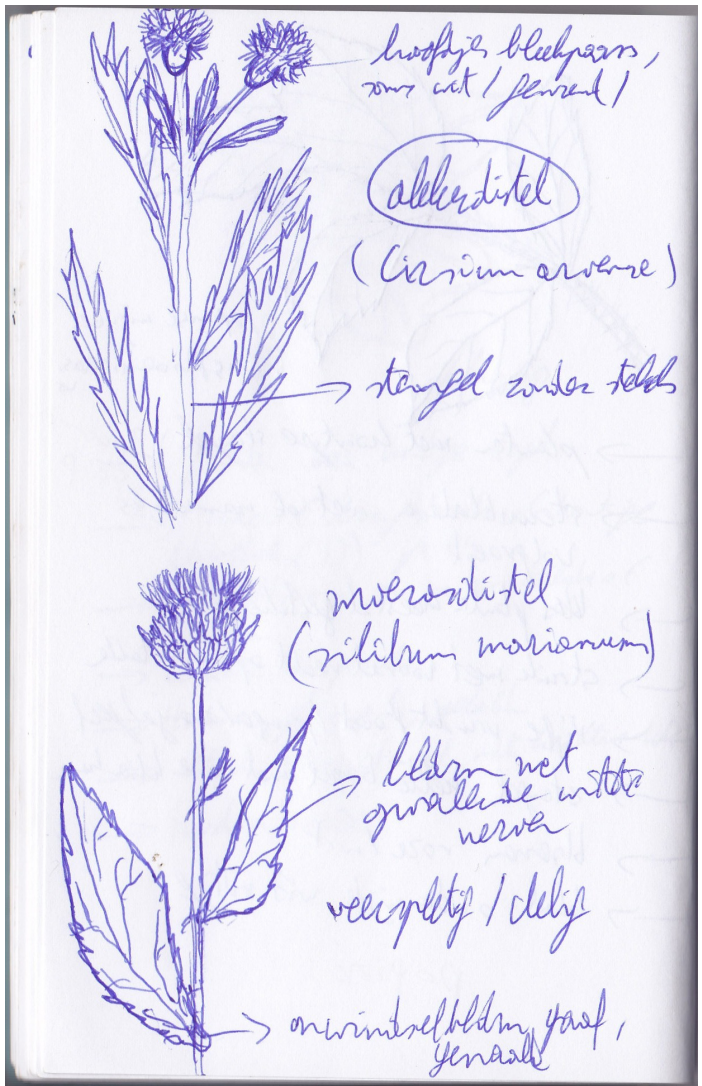
Maandag 21 oktober om 9u45 kwam onze bende aan de Kluis samen. We zouden overnachten in residentie 'Berkenhof', die beschikt over 3 grote slaapkamers. We hadden dus zeker geen last van plaats tekort. Nadat we ons geïnstalleerd hadden in ons verblijf, kregen we een korte introductie over het Dijleland en werd er gesproken over wat er van ons verwacht werd. De dagen bestonden uit een combinatie van excursies, natuurbeheerwerken en het nuttigen van de door ons zelf gemaakte maaltijden. Elke dag moesten we het opgestapelde materiaal verwerken in een mooi verslag. Wat ook typerend was voor deze projectweek is dat de formule die er wordt gehanteerd zelfkook is! Om dit allemaal tot een mooi einde te brengen werden wij, de leerlingen, in groepjes verdeeld. Met deze samenstelling zaten we voor de rest van de week "opgescheept".

In de namiddag ging onze eerste activiteit van start. We werden hierbij rondgeleid door Jo Symons, de voorzitter van de Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud. Hij heeft ons de enige echte introductie gegeven over het Dijleland op een wel zeer recreatieve wijze, wat het voor iedereen een aangename luisterervaring maakte.

Na het welgeslaagde avondeten (worst met wortelpuree) werd er nog verder gewerkt aan het dagverslag en konden we onze bedden gaan verkennen. Op dinsdag stond er ons nog een zware dag te wachten.

Dinsdag 22 oktober: Nadat de leerkrachten er in geslaagd waren ons na heel veel moeite wakker te krijgen konden we gezamenlijk ontbijten. Het mocht wel een stevig ontbijt zijn als je weet wat die dag op het programma stond. Zo begonnen we met een wandeling met de, net gepensioneerde boswachter van Heverleebos en Meerdaalwoud, Luc Dekeyser. Hij heeft ons meer over het natuurbeheer van de bossen verteld. Maar dat wilde niet zeggen dat we de vele bessenstruiken en paddestoelen die we op ons pad tegenkwamen links lieten. Het werd eindelijk toch een redelijk zware wandeling. Dames en heren, Luc is nog in prima conditie!

Nadat we van ons selfmade lunchpakket hadden genoten zijn we naar Kijkverre gefietst dat nog altijd tot het domein van de Kluis behoort. Ondanks de naam kon men helemaal niet ver kijken door de overvloedige pseudo-acacia's en de Amerikaanse vogelkers die de jonge berkjes in de weg stonden. Daar moesten we verandering in brengen, dus we paktten ons



materiaal en konden aan het afbuigen beginnen. De exoten zouden niet weten wat er hen zou overkomen.

Na de beheerszinvolle slachting werden we getraakteerd op een goed gevuld bord bestaande uit spinazie, spirelli's, boontjes en spekblokjes. 'Masterchef' zou er niets op tegen hebben om de zweethoofdige kandidaten met deze ingrediënten te confronteren. Maar het kooklustig groepje heeft de uitdaging aangegaan en er iets wonderbaarlijks uit getoverd. Misschien wel het beste wat er is geserveerd deze week.

Nadat we deze zware dag achter de rug hadden mochten we met veel overtuiging aan ons verslag werken zodat we hierna op ons gemakje konden ontspannen en slapen.

Woensdag 23 oktober beloofde een spetterend wateravontuur te worden. Eerst zadelden we ons op de fiets op weg naar de Doode Bemde om in De Dijle en in een nabijgelegen slootje op wateronderzoek te gaan. We trokken het water in met een paar modieuze lieslaarzen en een netje om alle waterdiertjes die onze weg kruisten op te vissen. Een leuke vangst waren de waterscorpionen en de kleine watersalamanderlarve.

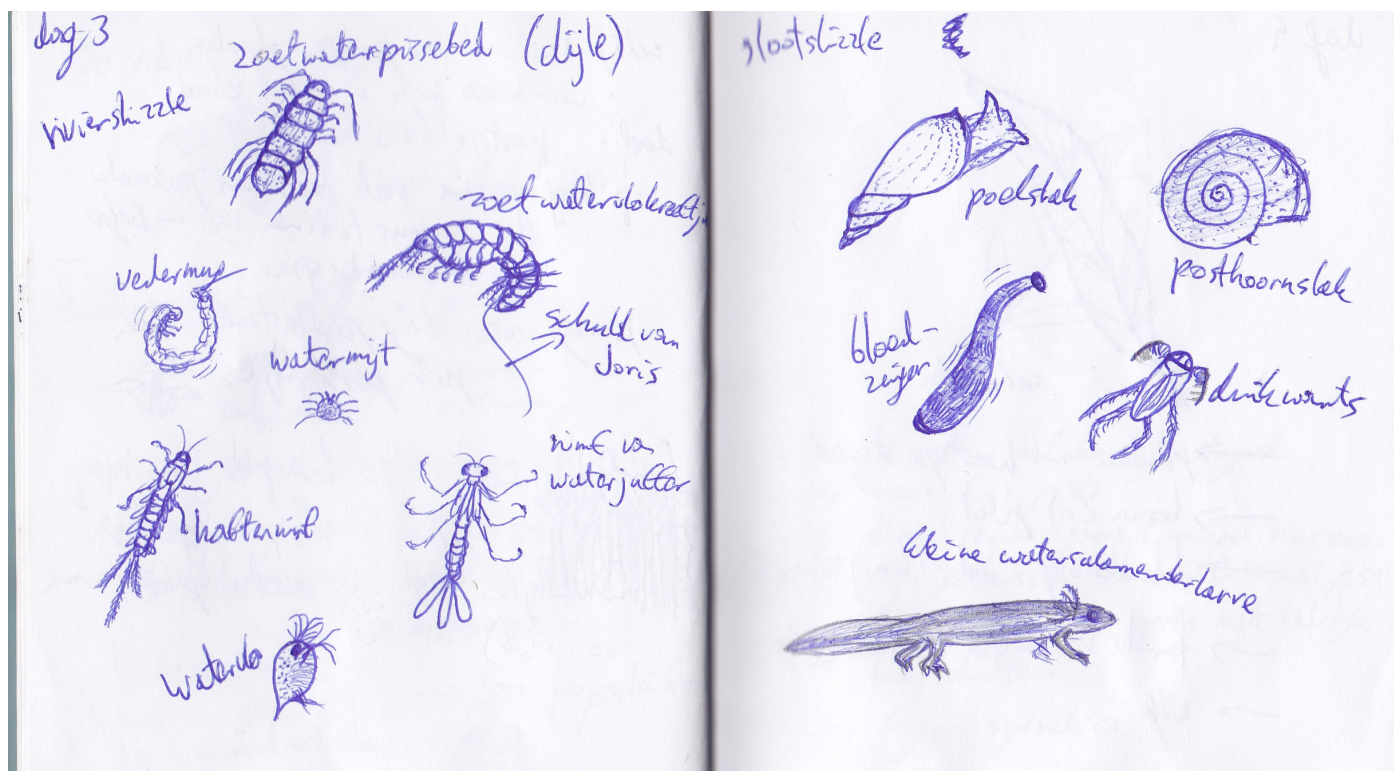
Het natte gebeuren was geëindigd en nog waren we water niet beu, dus trokken we er op uit naar Het Grootbroek te Sint-Agatha-Rode om vogels te spotten met onze vogelspecialist Mr Abts. We zijn met veel verwachtingshoop vertrokken omdat er sinds een paar weken een majestueuze zeearend over het land vliegt. De dag zou wel meer dan geslaagd geweest zijn moesten we de 'vliegende deur' tegen het lijf gekomen zijn, maar "spijtig" we moesten het doen met de explosieve tsjilietjes en tulutjes van de cetti's zanger, die alleen op 2 plaatsen in

België te horen is en ja, Grootbroek is er dus een van. Ook was het leuk om de watersnip en de pijlstaart terug te zien door de lens.

Het avondeten was weer geslaagd! Hoe doen ze het toch?! Misschien met een paar leerkrachten die een heel klein beetje te hulp schoten? Ik weet het niet, maar in ieder geval het was toch heel voedzaam. De leerlingen zaten met nostalgische oogjes weg te dromen wanneer er terug zo'n gerecht op het bord kwam als de dag er voor.

Donderdag 24 oktober: Er heerst toch een beetje paniek in de hoofden van de leerlingen. Donderdag is de laatste volle actieve dag van het projectweek. Dus hebben we er met ons volle harte van geprofiteerd! Zoals gewoonlijk begonnen we de dag met een ontbijt en het maken van ons lunchpakket. Met volle buikjes konden we dan weer op de fiets kruipen om in ons geliefde Doode Bemde wegstruiken en tredplanten te determineren. Nadat we weer 10 soorten slimmer waren geworden zijn we een grondboring gaan uitvoeren op een veld. We zijn wel minstens 1 meter diep in de grond kunnen gaan met de nodige professionele attributen. Er is zelfs een groepje die het in zijn hoofd heeft gehaald om een recorddiepte van 1m20 te boren! Een puike prestatie. Nadat de leerlingen bekomen waren van de zware inspanning konden ze er nog een reliëfmeting (transect) bij krijgen die werd uitgevoerd met behulp van een lint- en plooiometer.

Een grondboring en een transect is dat wel niet te veel voor de jongens en meisje van 5TNG? Wel neen hoor want ze konden er wel een bosbeheerwerkje bovenop krijgen. Het beheerswerk



Tijdlingen

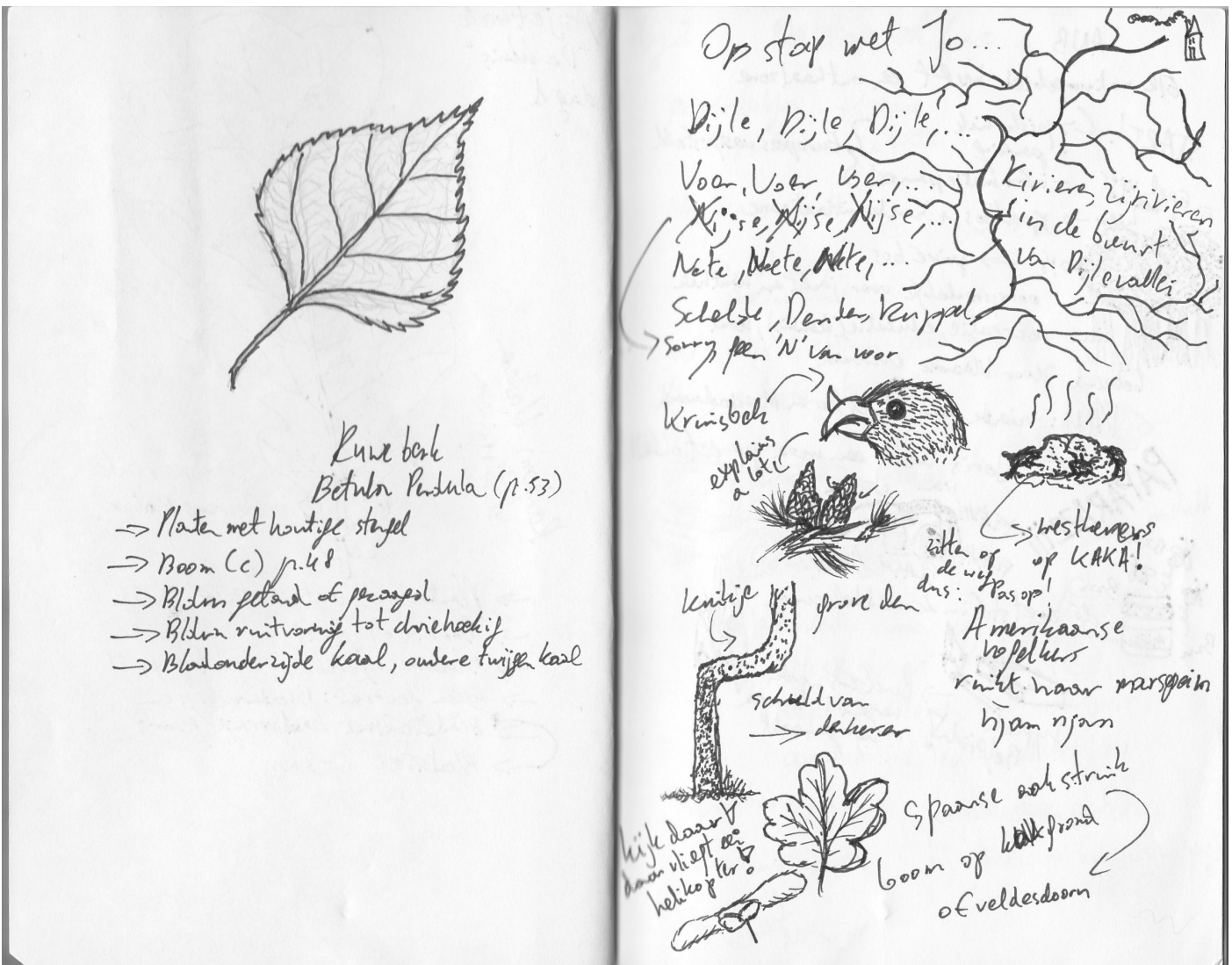
van die dag bestond uit het bij elkaar rakelen van het afgemaaid gras dat langs de kant van de wegen ooit voltallig groeide. Als je op basis van ons werk beoordeelde was het duidelijk dat de werkgevers ons qua leeftijdsgroep (lagere schoolklas!) fout ingeschat hadden ook al waren ze er misschien niet ver naast. Maar ter compensatie kregen we een spectaculaire voorstelling van het vellen van de Amerikaanse eik met behulp van maar één kettingzaag. Hij liet ons zien wat een knikpunt allemaal wel niet regelt. Er zit namelijk meer in dan het coördineren van de val van de boom. Er zat een vlammenzee van koelbloedige passie en ambacht van generatie op generatie in verwerkt.

Na het uitzweten van de laatste suikertjes in ons lichaam zijn we met lege maagjes teruggekeerd om het avondeten tot een succesverhaal te laten verlopen. Ervoor waren er spanningen of dat het eten van vandaag het avondeten van dinsdag zou overtreffen. Maar neen, ook al was het een soort van spaghetti bolognaise wat iedereen wel lust, waren de spanningen terug gestild omdat het gelukkig bijna even lekker was als dinsdag. De routinematige verslagen en PowerPoint die we de volgende morgen moesten presenteren waren afgehandeld. Het feest kan beginnen! De wafels en koekjes mochten de kast uit en het hout mocht gesprokkeld worden voor een groot kampvuur. Om

de stiltes te doden was er een leerling die een gitaar en djembé op een of andere manier meegenomen had en zo werd de sfeer optimaler dan het daarvoor al was.

Vrijdag 25 oktober: We waren met traantjes in de ogen aan het inpakken begonnen. De langverwachte PowerPointpresentaties konden van start gaan. De groepjes hadden mooi werk geleverd en dit hadden ze bewezen door hun op en top fotomateriaal te verzamelen tot een collage van herinneringen van vreugde en leergierigheid. Zo kon ook de grote kuis van start gaan. Er werd gesmeten met kuisproducten en taakverdelingen.

De laatste minuten waren geteld, de projectweek is gedaan maar er is een vloed van kennis bijgebleven. De ene kent meer over planten en de andere kent al bijna alle courante vogels van België. Maar het belangrijkste dat mij is bijgebleven is de teambuilding die in onze klas is gegroeid. En dit bewijst dat je helemaal niet naar de andere kant van de wereld moet gaan om dit soort ervaring op te doen. Het kan dus ook gewoon achter de hoek, in de Doode Bemde.



HOE NATUURVRIENDELIJK IS JOUW TUIN ?



Door het uitbreiden van woonkernen en door verstedelijking van dorpen, worden deze steeds belangrijker als leefgebied voor planten en dieren die op het platteland steeds minder overlevingskansen hebben. Voor de egel en de gaai is de stad het voornaamste leefgebied geworden.

Voeg daarbij het feit dat de totale oppervlakte aan tuinen de oppervlakte van onze natuurgebieden ver overstijgt, dan merk je meteen het belang van natuurvriendelijke tuinen voor de overleving van de natuur.

De natuurvriendelijke tuinen kunnen, samen met het openbaar groen, een groene corridor vormen doorheen een buurt, een wijk, een stad. Zij vormen als het ware “stapstenen” tussen de natuurgebieden en bevorderen zo de verspreiding van wilde dieren en planten tussen deze natuurgebieden.

Tips voor een kleine tuin in de stad

Dieren zijn vooral op zoek naar voedsel, beschutting en water. Zelfs op een kleine oppervlakte kan je dieren voorzieningen aanbieden.

1. Door struiken, hagen en altijdgroene bomen te planten bied je beschutting aan. Een meidoorn of braamstruik is dankzij de doornen een ideale schuilplek en de bloesems trekken vele insecten aan. De huismus en de roodborst nestelen zich graag in klimplanten die je tegen een muurtje of je gevel laat groeien. Een haag biedt ruime woongelegenheden in verschillende verdiepingen.
2. Een vijvertje kan je makkelijk realiseren door bijvoorbeeld een kuip in te graven. Tuinvogels kunnen er drinken en baden en je zal versteld staan van de variatie aan insecten en waterplanten die opduiken. Velen daarvan koloniseren van zelf de vijver, maar moerassoorten zoals irissen en zegge zal je zelf moeten aanbrengen.
3. Zorg dat er een plaats is waar dieren kunnen schuilen; een hoop rotsblokken, een stapel hout, dicht struikgewas met een laag van bladeren is perfect.
4. Hoe meer onregelmatigheden je toelaat in het gras, hoe meer soorten dieren en planten het gazon met je zullen delen. Mieren zijn nuttig want ze verwerken afval en eten andere insecten zoals vliegen en muggen. Mieren zijn op hun beurt voedsel voor de groene specht. Als je het gazon te veel bemest en jaarlijks ontmost zullen de paddenstoelen in het gras verdwijnen. Kies dus voor organische meststoffen.
5. Waarom zou je van de minst betreden zones van je gazon geen kleurrijke bloemenweide maken ? Een bloemenweide met meerjarige bloemen is weinig arbeidsintensief. Verwijder graszoden en start met een open, onbegroeide plek. Het inzaaien doe je best einde maart tot half april. Zaai het mengsel dun, waardoor je stevige en gezonde planten krijgt. Maaien doe je twee keer per jaar (begin juli en eind september) voor meerjarige bloemen. Laat het maaisel drogen op het perceel zodat de zaden er kunnen uitvallen en gebruik geen meststoffen.
6. Een grote hoop takken is een perfecte overwinteringsplaats voor insecten. Maar als je dit te slordig vindt, kan je ook kastjes ophangen voor insecten. Er zijn kasten voor oorwormen, gaasvliegen, hommels, solitaire bijen en lieveheersbeestjes. De oorwormen en gaasvliegen zijn de “leeuwen” van je tuin, de perfect opgeleide biologische bestrijders die je zeker in de buurt van je groentetuin wil.
7. Wilde planten worden te vaak gezien als onkruid. Je kan die planten ook zo snoeien, knippen of vormgeven dat ze niet misstaan in een wat nettere tuin. Een tuin met inheemse planten biedt een aantal voordelen. Ze zijn aangepast aan ons klimaat en leven in samenhang met insecten en andere dieren door hen voedsel en beschutting te bieden. Deze inheemse planten zijn ook minder onderhoudsgevoelig, minder gevoelig voor ziekten, waardoor je zelden bestrijdingsmiddelen hoeft te gebruiken.
8. Besdragende struiken bieden een bloemenweelde in het voorjaar, nestgelegenheid en voedsel in de herfst. Vlier, meidoorn, hulst en lijsterbes moet je zeker in een vogelvriendelijke tuin aanplanten. Voor het aanplanten van een haag heb je ook onder inheemse planten een ruime keuze : beuk, haagbeuk en meidoorn zijn klassiekers. Met zomereik, hazelaar en rode kornoelje breng je leven in je haag. Vlier en linde produceren uitbundige bloesems waar je thee van kan maken.

Nu de lente voor de deur staat hoop ik dat jullie “groene vingers” beginnen te kriebelen om in je tuin op een natuurvriendelijke manier aan de slag te gaan. Je tuin zal tot leven komen en de natuur zal je dankbaar zijn !

Yvette Toison

Natuur sneuvelt in Leuven



© Vogelbescherming Vlaanderen

Dat de iconische klimopmuur aan het Klein Begijnhof in Leuven ooit zou moeten sneuvelen had niemand zelfs durven denken. Dus toch wel! De bewoners van het Klein Begijnhof sloegen alarm toen ze bericht kregen dat ze hun auto's elders moesten parkeren voor de snoeiwerken aan de klimop (voorafgaand aan de sloop van de muur). Bij het ter perse gaan van de Tijdingen vernemen wij dat, na een tussenkomst van de duurzaamheidsambtenaar, de sloop tot september (eind broedseizoen) zou uitgesteld zijn. De muur staat voor 1000 m² groen. Hij is broodnodig om de binnenstad, die steeds meer versteend wordt, een beetje te verluchten. Overigens zal het Klein Begijnhof, na het slopen van de muur, rechtstreeks geconfronteerd worden met het grootschalige betongeweld van de kanaalzone en er schamel bijliggen.

Weg sfeer, weg beslotenheid en geborgenheid van een waardevolle historische site die, begrensd door de muur, de overgang zou kunnen vormen tussen de eigentijdse nieuwbouw en de historische binnenstad! Of is er toch nog hoop, nu dat Leuven klimaatneutraal wil worden en alle bestaande groen zou moeten koesteren?

Germaine Heeren



(Foto: Joris Boeykens)

Deze groene oases in de stad zijn belangrijke nest en foerageer plaatsen voor dieren zoals de merel.



Kom mee springen of supporteren!

Doe mee met de Big Jump op 13 juli 2014

Tijdens de Big Jump **springen over heel Europa mensen** in een **rivier**, waterloop of meer omdat ze **proper water** willen tegen 2015. Ja, dat is al volgend jaar, maar onze waterlopen worden nog steeds **elke dag vervuild** door industrie, landbouw en door ons. De tijd tikt ... Spring jij mee voor verandering?

Waarom springen?

- We vragen zo aan iedereen om **minder water te vervuilen**.
- We vragen zo een **groen jasje** voor alle waterlopen. Weg met beton!

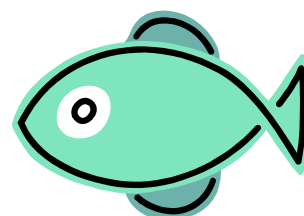
Omdat iedereen, mens en dier, het recht heeft om van **propre levende rivieren** te kunnen genieten, **nu en in de toekomst**.

Programma:

- **Vanaf 14u:** infostanden van VHM, KULeuven, Aquafin, ...

- **15u: BIG JUMP!**

15u30: start geleide wandeling o.l.v. een natuurgids van VHM



Springlocatie:

Celestijnenlaan te **Heverlee**. Ter hoogte van de **Dijlebrug** (Langestaart).

Schoeisel is verplicht. Kinderen mogen meespringen, maar wel onder begeleiding van een volwassene.

Meer informatie:

www.facebook.com/doodebemde

www.bigjump.be

Kristien Vermaelen



Foto's: Kristien Vermaelen



Zet je beste hooivork klaar voor deze zomer

Neem deel aan het Doode Bemde-kamp



Hou jij ook van de natuur en heb je zin om een handje toe te steken in het een natuurreservaat? Dan kan! Van **20 t.e.m. 27 juli 2014** organiseren wij ons jaarlijks zomerkamp in de Doode Bemde.

Hooikamp?

Om de variëteit van bloemen en planten in de Doode Bemde te behouden, moeten de graslanden twee keer per jaar gemaaid en gehooïd worden. Bij de percelen die te nat zijn, wordt het hooi manueel afgevoerd. We laden het hooi op karren en stapelen het op een grote berg.



All work and no play?

Nee, het is voor iedereen ook een weekje vakantie en daarvan genieten we met volle teugen. Enkele andere activiteiten: zwemmen, fietsen, bevers spotten, vleermuizenwandeling, vogels ringen, kaarten, barbecue, nachtvinders kijken, naar vroedmeesterpadden luisteren, Beleuvenissen, ...



Verblijf?

Uitvalsbasis is de comfortabele gîte De Smidse in Neerijse. Vandaar fietsen we naar de Doode Bemde (± 1 km).

Voor wie?

Iedereen vanaf 16 jaar met interesse voor natuur is welkom. Inschrijven kan per dag, of voor de hele week. (Zie inschrijvingsformulier in deze Tijdingen.)

Meer informatie?

Je vindt meer foto's en uitgebreidere info op www.facebook.com/doodebemde en www.vhm.be. Voor je andere prangende vragen kan je terecht op deze telefoonnummers: 016/23.05.58 (overdag), 0499/59.30.16 ('s avonds).



(Foto's: Kristien Vermaelen)

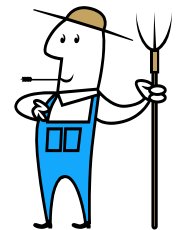
Tot dan!

INSCHRIJVINGSFORMULIER

(Terugsturen voor 01/07/2014 naar het infocentrum VHM, Waversebaan 66, 3001 of mailen naar vhm.infocentrum@skynet.be)

Naam:
Straat:
Postcode:
Telefoon:
E-mail:

Voornaam:
Nr.:
Gemeente:
Geboortedatum:



Aankruisen wat past:

- Ik ben reeds lid van de Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw of Natuurpunt vzw.
- Ik wens lid te worden van de Vrienden en stort het lidgeld van € 15 op rekening 431-0525001-07 met vermelding **lidgeld 2014**.

Ik wens me in te schrijven voor het zomerkamp voor:

- de hele week voor € 80 (€ 60 voor -25 j.) als VHM/Natuurpunt-lid of € 95 als niet-lid.

- 20/7 21/7 22/7 23/7 24/7 25/7 26/7 27/7

of dagen x € 13 (€ 15 voor niet-leden) = €

te storten op rekeningnummer: 230-0028521-23 met vermelding **Zomerkamp 2014**.



Recreatie in de Doodse Bemde: voor elk wat wils!



foto's DVA 2013

Zomerkamp Doode Bemde

20 - 27 juli 2014

Natuurbeheer en -beleving
Verblijf in gîte De Smidse in Neerijse



Georganiseerd door:
Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud



Vrienden van Heverleebos en
Meerdaalwoud vzw

V.U.: Jo Symons - VHM - Waversebaan 66, 3001 Heverlee | Ontwerp & foto's: Kristien Vermaelen

Zwemmen

Lekker eten

Nog meer hooien



Hooien

Fietsen

Meer info & inschrijvingen:  , www.vhm.be of 0499/59.30.16